

DOMOVINA

Izida dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 kron, za četr leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Ljudsko štetje v Celju.

Nek češki poslanec je izjavil v interpelaciji o nezakonitostih pri ljudskem štetju, da se še ni zgodil tako mnogobrojni umor zajedno od umora betlehemskega, kakor je bilo zadnje ljudsko štetje za Slovane. Seveda je mislil govornik le umor na papirju. Z nepoštenim štetjem zbrisali so iz sveta naši nasprotniki tisoče in tisoče Slovanov.

O nasilstvu graških magistratnih uradnikov pri ljudskem štetju interpelovali so že naši poslanci na Dunaju. Bode se pač tudi upal minister zameriti oblastnežem „najbolj nemškega Gradca“ zaradi nekaj tisoč Slovencev?

Višek nemške brezobzirnosti doživeli smo v Celju. Že zdavno se nam je zdelo nekam opasno, da ne more ves magistratni aparat ljudi teh par sto hiš tako dolgo sešteti. Ker nismo nikdar kaj zaupali na debelo vest magistratnih junakov, sumili smo v tem zavlačevanju nekaj nepostavnega, za Slovence škodljivega.

Nismo se varali! Kmalu je začel magistratni faktotum Fürstbauer klicati manj zavedne ljudi „zur Richtigstellung“ na magistrat. Tam se je začel strogi izpit z njimi, znajo li kaj nemški govoriti ali vsaj — poslušati. Ako se mu je le prikimalo, popravil je v poli slovenski občevalni jezik ter dotičnika prekrstil v Nemca.

Navadno se je lotil le žensk — tudi posebne vrste junaštvo! — zakaj bal se je, da bi znal pri možu vendar naleteti na pravičen odpor. Ko so nam hodile slovenske ženske o tem pri-povedovat, kako so odgovarjale Fürstbauer-ju, znajo li nemški: „pisl verštet“, strmeli smo nad tolikim nemškim trinoštvom ter pričakovali, da se bodo pri magistratu skušali vsaj izviti in olepšati. Toda kmalu na to, ko smo omenili mi nečuvno postopanje, prinesla je „vahtarca“ — skrivno magistratno glasilo — z držnim čelom

izpoved, da se res tako godi, da hočejo konštatovati, koliko Slovencev nemško govori ali vsaj — razume, da se vse take vpiše med Nemce, ker le na ta način bo baje mogoče vpeljati nemščino za stalni državni jezik!

Iz te ohole izjave je odsevala neka samozavest, kakor da pri magistratu niso delali po naročilu mestnih očetov, temveč na — višji migljaj!

Koliko Slovencev nas bodo potem še pustili obstati, mislil si je takoj lahko vsakdo sam. Sedaj so izdali izid po dovršeni „richtigstellung“! Prebivalstvo je naraslo v desetih letih samo za 449 duš. „Nemci“ pa so se pomnožili celo za 575 glav, dočim nas je Slovencev 126 — manj nego leta 1890. Kdor verjame magistratni statistiki, ima najmanj zvodenele možgane!

Kaj je bil slovenski živel pred desetimi leti v Celju in kaj je danes! Kako malo je še bila tačas razvita narodna zavest v nižjih slojih, da se prav nič ne čudimo, če je marsikateri Slovenec za celo svojo družino prijavil nemški občevalni jezik. Vkljub vsemu temu našli so nas tačas še 1577, a danes pa še samo 1451. V takšnih razmerah se lahko zgodi — če še bo na krmilu nemška magistratna vlada — da nas naštejejo čez deset let le še boro stoterico, pa najsi je nad polovico mesta slovenskega.

Komaj 1451 nas je tedaj Slovencev v Celju, a vendar je 5262 Nemcev pred nami v neznosnem strahu, da bi jih ne izpodrinili iz vseh važnih pozicij. To bi bilo za nas celo jako lakvo spričevalo!

Skoraj žal, da ni tako. Naše število v Celju je precej enako onemu psevd Nemcev. Če bi pa hoteli dognati število Nemcev po rojstvu, našli bi bore malo nemške krvi. Nedavno umrl kovač F. — Nemec že od rojstva — povdarjal je čestokrat: „Razun mene je še pet pravih Nemcev v Celju (ter jih naštel), vsi drugi so —

požlahnjeni. Mož je kot dolgoletni meščan poznal celjsko rodoslovje zelo natančno!

Smelo trdimo, če treba tudi z imeni dokazemo, da se je število Slovencev v zadnjih desetih letih pomnožilo najmanj za 300 duš. Vse te in še 126 povrh „ubili“ so pri celjskem magistratu — na potrpežljivem papirju.

Človeka mora sicer razburiti tolika nemška samovoljnost, toda zaradi tega nam ni treba prav nič žalovati. Turki in Franki niso zatrli našega rodú z mečem, tudi novodobni pruski misijonarji nas ne bodo s — peresom.

Ko bodo na celjskem magistratu izkazali zadnjega Slovence, tedaj bo čas, da — stopijo Slovenci na krmilo mestni vladi, ker tedaj bodo Nemci dogospodarili.

Vsa znamenja govorijo — najbolj pa zadnje ljudsko štetje — da čutijo Nemci v Celju — vulkanska tla.

Bodimo dosledni!

Ničesar novega ne bomo povedali v naslednjem članku, temveč naš namen je razpravljati o starih, a jako važnih točkah našega narodnega programa, ki pa se, žal, le prečesto pozablja. A treba je govoriti, treba je povdarjati večkrat kako stvar, če hočemo, da preide ljudem v meso in kri, če hočemo, da se pouči vsakdo o naših težnjah, in da skuša vsakdo, kot član celokupnega našega naroda delovati in prispevati v povzdigo svojega naroda, kar mu velevala njegova narodna dolžnost.

Zaplenjeno!

Ko se nasitijo, gre jih par klepat kose, drugi malo posede.

„Koliko pa je že na uri?“ vpraša Pavle Franceta.

„Teško ti prav povem, ker je nimam. Pač pa jo dobim skoraj, pa kako lepo in po ceni,“ dostavi natihoma.

„Kje pa?“ vpraša ta radoveden.

„Neka loterija je, pri kateri se dobi ura za edno krono, pa takšna, da je med brati vredna najmanj petnajst goldinarjev. Pa tukaj jih mora biti več skupaj, le takrat se dobi tako po ceni. Ako pristopiš ti tudi zraven, povem ti vse natanko.“

„Ne vem, če bo varno,“ pomišlja Pavel.

„I, kaj ne bi bilo varno!“ huduje se France. Vsaj je vendar jasno zapisano vse, kako se more plačati in ko se to do pike zgodi, mora se pogodba tudi izvršiti!“

„Radoveden sem, kako gre ta reč.“

„Nu ti pa natanko razložim. Neka banka, ne vem prav od kod je že, je izumila ta le izvršten pomoček, da si vsakdo lahko kupi pri njej lepo srebrno uro s srebrno verižico, pa da mu ne pride vse vkup dražje kot na edno krono, samo nekaj kolobariti je treba.“

LISTEK.

Zanjka za — kaline.

Slika iz življenja, spisal Vrhovski.

Solnce še ni pošiljalo svojih žarkov na bližnje vrhove Pohorja, le samo majhen svit je se zaznal, tam gori na jutrnem kraju, „kjer na zvezda prelepo svetli“, ko že mahajo trije kosci košato senočet tam doli ob potoku. Delajo na vso moč, hoteč prekositi drug družega, vmes pa se večkrat ozirajo na brdo proti domu.

„Dolgo jih ni!“ omeni hlapec Pavle.

„E ta presneti Jurče, on se v jutro nikoli ne more odtrgati od koče,“ odgovarja drugi.

„Stari Miha, ta je pa že tak siromak, da ga ni za prištevati. Sedem križev na hrbtu, navrh pa še koso v roke in v to zguljeno travo, to je pa že preveč.“

Tako sta se pogovarja prva kosca, ko sta „prekoračila“ prvič travnik in se oddahnila na kosišču naslonjena ob robu pod gozdom.

„Dobro jutro!“ zakliče nekdo tik njiju. Bil je Boštjanov France, krepak fant, ki je tudi prišel s koso na rami.

„Bog daj, in pa še več takih!“ oglasita se naša kosca.

„Ali sedaj bodeš nam pomagat?“

„Menda bom nekoliko. Mislil sem res iti k Zalokarjevim, ali presneto so me včeraj vaš „stari“ pestili, da moram priti k vam, sicer, so djali, nam še mlina več ne posodijo. So še precej trdni, ta stara grča.“

„Prav imajo,“ odvrne Pavle, „Bog ve, kje bi ti sedaj še kolovratil, da tega žuganja ni bilo.“

Napotijo se vsi trije zopet po travniku, med tem jih je polagoma izza kolovoza tik gozda prilezlo zopet par, tako, da je dekla, ko je „fruštik“ prinesla okoli šeste ure, našela jih že osem. Postavi lonec z žganci na robu travnika v travo, nato jih izsuje v veliko skledo, polije z mlekom, potem pa ob robu zraven žlic položi vsakemu krasen šopek za klobuk. Takšna je navada na Pohorju, da potem kose bolje režejo in se trava raje suši.

„Hoj kosci, hoj!“ zavpije Neža z močnim in zategnjenim glasom. „H kosilu, hitro, hoj!“

Ni bilo treba dvakrat reči, pa so že lezli kosci ob robu travnika, kakor mravlje skupaj, ko se še nekoliko popipljejo za „pušeljce“ pa pokrižajo, že so vsi v „skledi.“

Zaplenjeno!

Koliko se nemškutari pri nas, to vé gotovo vsak prav dobro, ki je bil kedaj v kakšni narodni družbi. To je žalostno, in marsikomu se bo zdelo, da je odveč pisati o tem, to pa zato, ker vse nič ne pomaga. Koliko se je že o tem pisalo, a nikdo noče razumeti, da je velika sramota za vsakega, ako se poslužuje tujega mesta svojega materinskega jezika. Nismo nikakšni šovinisti, ali to moramo zahtevati, da izgine tuja beseda iz naših ust, kadar smo med seboj. Ako mi ne bomo spoštovali svojega, kako moremo zahtevati, da to storé tujci! Dičimo se s svojim, ljubimo svoje, dosledni v malem, in na zabimo nikdar svoje narodne časti. Ob vsaki priliki pa skušajmo buditi narodno zavest, ne izpustimo nobene prilike, kjer moremo kaj storiti, da naše ljudstvo čimprej politično dozori, da nas ne najde nepripravljene trenotek, ko bomo potrebovali odločnega, zavednega, požrtvovalnega in značajnega naroda. Dela pa naj vsakdo! Ponavljamo: Ob vsaki priliki bodimo in dvigajmo nezavedno ljudstvo, vsi se postavimo v narodno službo, izostati ne sme niti eden, ker nas je malo. Nasproti nam stoji velik in mogočen narod; njegovo sovraštvo do nas je znano vsakomur.

Celjske in štajarske novice.

(Ljudsko štetje v Celju.) Prišli so s številom na svetlo! Po magistratni statistiki šteje Celje 6713 prebivalcev, in sicer 5262 Nemcev, ter — 1451 Slovencev. Leta 1890 je bilo 6264 prebivalcev, Nemcev 4687, Slovencev 1577. Prebivalstvo se je tedaj pomnožilo samo za 449 duš ali 7 odstotkov, a Nemci so vendar narasli za 575 glav, dočim je Slovencev 126 — manj. Več o tem papirnem umoru na prvi strani.

(Dijaški kuhinji v Celju) je podaril gosp. dr. K. Chloupek, zdravnik v Velenju 10 kron mesto venca na rakev pokojnega učitelja gosp. R. Kokota.

(„Diana“ kopališka registrovana zadruga v Celju) ima svoj občni zbor dne 17. aprila t. l. ob pol 3. uri popoldne v prostorih celjske posojilnice. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Odobrenje računov za poslovno leto 1900. 3. Volitev načelstva. 4. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi načelstvo.

(Protestanti v Celju.) Pred 10 leti je bilo v Celju še samo 64 protestantov, sedaj jih je že 161, tako, da imajo tukaj svojega lastnega pastorja. Slovencev ni med njimi.

(Nemška netaktnost.) Prvič po desetletjih se je zgodilo nedavno, da so se udeležili Slovenci in Nemci posvetovanja zaradi podržavljenja železnice Celje-Velenje. Gospodarska važnost te železnice umirila je vsaj za trenotek politične strasti. Da je prišlo do skupnega posvetovanja, je zasluga Slovencev, ker so istega sklicali skrajno previdno. Sklicatelj je bil načelnik štajnjskega okrajnega zastopa. Upati je tedaj bilo, da bodo Nemci postopali z isto previdnostjo. Toda ne! Drugi shod je sklical v Celje znani nemški nacijonalec dr. Jabornegg v imenu društva

„Deutscher Verein“, čegar načelnik je on. Pa pravijo, da jim je za gospodarsko zboljšanje prebivalstva? Slovenci se seveda pod takimi razmerami niso mogli shoda udeležiti.

(Pometajte pred svojim pragom!) Ko je „celjska žaba“ namigavala, da se par slovenskih obrtnikov v Celju „maja“, ni še imela najmanjšega dokaza. Zato pa je porabila v ta namen nek slučaj, ki nima z „majanjem“ prav nič opraviti, dasi ga je hotela prvotno uvrstiti v svoj lačni predal o „družbinskih škandalčkih“, kakor je to tudi grozila. Mi bi svetovali „moralnim pridigarjem“ v nemškem taboru skrajno molččnost, zakaj, če začnemo „zračiti“ preteklo in polpreteklo, pa tudi sedanjo periodo raznih nemških afer, ne bilo bi marsikomu ljubo. Dobro jim je znano n. pr. da smo mi vedeli takoj za ono „multipliciranje“ poštnega uradnika Balogha v Celju, ki ga je vrglo za vselej iz poštné službe. Molčali smo ter bi še danes, ako bi nepošteno zadevo ne bili prinesli drugi listi. Taki in podobni slučajji pa niso osamljeni v nemškem taboru.

(Najnovejši nemški pleskar v Celju) je — magistratni „uradnik“ „plemeniti“ Sonnenburg. Ne vemo, bodo li nemški obrtniki te vrste hvaležni magistratu, če tako slabo plačuje svoje uradnike, da se morajo ti pečati s pleskanjem reklamnih plošč ter odjedo revnim izučnim pleskarjem že itak redek zaslužek. Ni sicer sramota, ako si poišče uboga magistratna para postranski zaslužek, toda svoje delo mora toliko razumeti, da je vsaj od daleč podobno mojsterskemu. Sicer pa privoščimo baš omenjenemu „plemenitažu“ gmotno zboljšanje, menda plača potem tudi že enkrat brivcu stari dolg — 30 vinarjev.

(Duhovniške premembe.) Župnijo Sv. Peter pri Radgoni je dobil g. Martin Osenjak, dosedaj župnik pri Sv. Martinu pri Vurberku. Provizor v Zabukovju pri Sevnici je postal g. Matija Stoklas, kaplan v Črešnjevcu.

(Učiteljske premembe.) V pokoj sta šla učitelj v Olimju pri Kozjem g. Peter Kresnik ter učiteljica v Studencih pri Mariboru gospa Hedvika Dernač, roj. Jonke. Stalna sta postala na svojih mestih učitelj pri Sv. Florjannu pod Bočem g. Fr. Jamšek ter učiteljica na ptujski dekliški šoli gđc. Helena Pischinger.

(Iz Šmartna ob Paki.) Neki tukajšnji posestnik potrudil se je olepšati svet in cesto proti kolodvoru Rečica na Paki s tem, da je napravil pred c. kr. poštним uradom 2 gnojišči, tako, da je eno deloma na okrajni cesti. Radovedni smo, kaj neki reče k temu okrajno glavarstvo, kaj zdravstvena kompetentna oblast. Ako se temu pravočasno ne odpomore, spregovorimo še kaj več o tem.

(Nesreča.) Na Frankolovem je na Veliko soboto popoldan povozil Alekšev hlapec Seničevega 24letnega fanta mizarja, ko so ravno ljudje prihajali po državni cesti k procesiji. Neprevidni voznik je hotel prehiteti drug voz, ter pogнал konje ob kraju ceste, kjer je nesrečnik stal in

Nadalje bi še radi povdarjali, da smo tudi glede narodnega ponosa na prav slabem stališču.

„Pa menda tudi lagati,“ opomni kosec, ki je svojo koso že sklepal.

„Tiho bodi ti,“ hučuje se France, „pa rajše spredaj reži, ker imaš ostro koso. Midva se bova še pa pozneje pomenila.“

O priliki, ko sta naša kosca tovariše zopet prehitela, da sta nekoliko počivala, pouči France Pavleta dalje:

„Ta le banka ti pošlje na tvojo željo pet listekov, katerih vsak stane edno krono. Teh ednega plačaš sam, ostale štiri pa po tej ceni odprodaš drugim. Vsak, kateri kupi tak listek za edno krono, zaveže se ob enem, da bode razpečal zopet mu poslanih pet listekov po kroni in ko so ti drugi že plačani, pa si ti, ki to barrantijo začneš, prvi „odrešen“ s tem, da dobiš krasno uro. Ker si vse listeke odprodal, nisi ti več zavezan na nič, drugi naj pa gledajo sami na se.“

„Kaj pa, če bi se vseh listekov ne mogel oddati?“ vpraša Pavel?

„O sedaj to še že gre,“ hvali se France. „Le ko bi se jih povsod že napolnilo, kakor se kaže, potem bode težje. Ti le vozniki iz Dravske doline jih največ dele in hvalijo. Nekaj njih že kažejo lepe dobljene ure, kar še bolj vleče. Če

hočemo mi kaj dobiti, treba nam se podvizati. Jaz imam nabrana že dva. Zemljakov Matije vzame gotovo ednega, bodo trije in če hočeš še ti poskusiti srečo, jaz ti je ne zavidam, pa vzemi še zadnjega in tako bode edna kopa razprodana. Nato pa začnite to delo vi, in če gre prav, v nekaj tednih ti že pokažem novo uro, pa kakšno, da se bodeš čudil.“

„Kedaj pride potem pa še moja?“

„I nu, kadar se drugi listeki razpečajo. Da se to preje zgodi, treba s prvimi hiteti, da nas drugi ne prenaagljijo.“

„No, to bode potem prava gonja,“ nasmeje se Pavle.

„Pa ne zastoni! Le pomisli, takšno uro, jaz sem edno že videl pri Trbošovem Grogi, ta je dobil prvo, takšno uro za edno krono in pa nič više! Samo malo jezikanja še, kaj pa to dá, pa koliko se s tem pridobi! Jaz bodem že skusil jo dobiti, hočeš ti tudi?“

„Nu, naj pa bo!“ odreže se Pavle ob mraku zvečer, ko so se vračali kosci s travnika.

„Ko bomo kosili otavo, bova imela že oba urici, da bova vesela.“

II.

V vasi K. minule so ravno večernice. Močna vročina poletna vabi ljudi demu in od tam pod staro lipo, kjer se v prijazni družbi kmetski ljudje najraje zabavajo. Takšna lipa je pred Grebenčovo hišo, širokovejnata in gosta, ki je delala mnogo sence. Navrh je odtod še lep razgled na vas in daleč okoli.

Pa tudi družba je ob lepem vremenu ondi obilna. Dekleta in fantje od vseh sosedov se naberejo, tako, da jim je obširna senca dostikrat premajhna. Zlasti se je treba večkrat umikati, kadar se solnce nagiba k večeru; no pa našim dekletom nič ne dá, saj so ga vajene.

Krasno petje, priprosta godba s harmoniko, najbolj pa raznovrstna govorica, to je vsakokratni spored v naši družbi, katerega nikoli ne prekršijo, niti se ga ne naveličajo.

Zbralo se jih je danes zopet cela tolpa. Komarjev Jože vlačil svojo harmoniko, da je že vsem preveč. Da bi utihnil, začnejo dekleta peti. To je pomagalo, in ko še te odjenjajo, začne govorico Mlinarjeva Francika:

„Veš kaj, Anica, kako dolgo bove še tukaj pele skupaj?“

gledal baš v nasprotno smer. Konji so ga podrli na tla in težki, a ne obloženi voz ga je smrtno poškodoval. Popolnoma onesveščenega so prenesli v bližnjo hišo, kjer mu je g. župnik podelil zakrament poslednjega olja.

(Šmarje pri Jelšah.) Minoli teden se je poslovil od nas notar V. Toplak. Čitateljem „Domovine“ je že znan, ker smo ga parkrat predstavili kot zagrozenega uskoka. Sedaj upamo, da smo se ga za vedno otresli, čeprav je ostal nekaterim Šmarčanom v „dragem“, ne zlepa pozabnem spominu. Tudi „celjska žaba“ je zgubila v njem enega svojih najnerodnejših in najdolgočasnejših dopisunov iz našega trga. Posledob bo menda pisaril in regljal iz St. Lenarta na ondote slove, tržane, opravičena pa je bržčas naša nada, da porečejo i Šentlenarčani z nami vred prav kmalu o Toplaku: „war gewesen“.

(Slatinsko kopališče) obhaja letos 100letnico, odkar je v posesti štajarske dežele. Prvi zaznamek gostov je izkazal 654 obiskovalcev, lanski pa 3000! Vsako leto se razpošlje nad 1.250.000 steklenic zdravilne slatinske vode.

(V Trbovljah) se je pomnožilo ljudstvo od leta 1890 za 2387 duš ter šteje danes 10.851 prebivalcev.

(Umrli je v Slov. Bistrici) dne 9. t. m. sodni pristav g. Fran Jagodic, zelo priljubljen in odločen narodnjak. Blag mu spomin!

(Požar.) Na Pragarskem je pogorela hiša Leopolda Lončariča. Zažgal je sosedov otrok.

(Nezgoda pri streljanju.) Blizu Pragarskega streljal je dne 3 t. m. kovaški učenec Jos. Gstallner z neko staro železno cevjo. Cev se je raznesla ter dečka ubila.

(Ptuj) šteje 4227 ljudi; prebivalstvo je naraslo v 10 letih za 303 duše.

(Poročil se je) dne 8. t. m. g. dr. Tomaž Horvat, odvetnik v Ptuj, z gospico Vido Lapajne, učiteljico iz Krškega.

(Iz Ptuja.) V „Domovini“, št. 27. se bere med štajarskimi novicami sledeče: „Slovenski avskultantje umikati se morajo nemškimi, sodna uprava že skrbi, da se umikajo domačini radi ali neradi trdim Nemcem.“ Kaj neki poreče k temu profesor slovenščine na naši gimnaziji g. dr. Oswald? Hm?

(Požar.) Na Vel. soboto je pogorel pri Ptuj županov Ornigov smrekov gozdič, katerega je priredil lastnik za nekaj park meščanom. Zažgal je najbrže kdo iz hudobije.

(Uprava Sotle.) Predlog poslancev Žičkarja, dr. Ploja, Berkša zaradi uravnave Sotle se glasi: Štajarski deželni zbor je v 23. seji z dne 28. aprila 1899 sklenil: Deželnemu odboru se naroča, da poizveduje, kako nujno potrebna in v kolikor je izvedljiva uravnavo Sotle v okrajih Rogatec, Šmarje, Kozje, Brežice. Nadalje se mu naroča, da povpraša pri kraljevski hrvatski vladi, ali smatra uravnavo Sotle nujno potrebno in ali se hoče lotiti tudi dela, da poskrbi donesek od

c. kr. vlade in da o svojih korakih v prihodnjem zasedanju poroča, oziroma stavi predloge. Iz obravnave v deželnem zboru o tem predmetu se razvidi, da je škoda velikanska, katero naredi Sotla in njeni pritoki vsako leto s povodnjami. Po poročilu štajarskega deželnega odbora na deželni zbor je odgovorila kraljevska hrvatsko-slavonska dalmatinska deželna vlada v Zagrebu, da se tudi na hrvatski zemlji mnogo pritožujejo zaradi škode, povzročene po Sotli, in da je torej skupna uravnavo Sotle neodklonljivo potrebna. Kraljevska hrvatska vlada je rada sprejela ponudbo, da se skupno dela pri uravnavi in pričakuje nadaljnjih poročil, da poda svojim kulturno tehničnim uradom potrebna navodila za složno postopanje. V seji državnega zbora z dne 18. oktobra 1899 se je vložil po Žičkarju in tovariših naslednji nujni predlog: Visoka c. kr. vlada se pozivlja, da stori takoj potrebne korake za voljo uravnave Sotle in njenih pritokov v smislu sklepa štajarskega deželnega zbora. Ta nujni predlog se je sicer sprejel, a štajarski deželni odbor in vlada nista ničesar storila za uravnavo Sotle in kraljevska hrvatska vlada še vedno zama pričačuje poročil, da poda svojim kulturno tehničnim uradom potrebna navodila za složno postopanje. Med tem je Sotla kakor na štajarskem tako na hrvatskem ozemlju naredila ogromno škodo s preplavljenjem. Vred tega stavimo predlog: C. kr. vlada se pozivlja, takoj vse potrebno ukreniti, da se začne Sotla uravnavati.

(V Kapeli pri Radgoni) snuje se podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za gornjeradgonski okraj ter se bode v kratkem vršilo ustanovno zborovanje. Ker je ravno sedaj družba sv. Cirila in Metoda v jako slabem položaju, upati je, da ji naši narodnjaki priskočijo po možnosti na pomoč, ter pristopijo kot udje novi podružnici.

(V Mariboru) so našli 24.501 prebivalca, tedaj 4603 več, kakor leta 1890. Koliko je Slovencev, še ni znano.

(Kako raste Gradec!) Prebivalstvo Gradca se je pomnožilo v zadnjih 10 letih za 26.301 prebivalca ter šteje sedaj 138.870 ljudi.

(Ustrelil se je) v Göttingu pri Gradcu kamnoseški pomočnik Jos. Pichler, doma iz Negove.

Železnica Celje-Velenje.

(Konec.)

Privatno in po listih ter javnih korporacijah kritikovale so se cene na južni železnici, glavna proga Celje-Maribor Celovec, v primerju s cenami na deželni, po južni železnici opravljeni deželni in državni progi; tu le omenimo: za voz premoga iz Velenja čez Šoštanj, Celje, Maribor, Dravograd, Celovec se plača 81 K, po za 122 km krajši progi Velenje-Dravograd pa 80 K; za voz iz Žalca čez Velenje 91 K, čez Celje-Maribor 72 K.

Da se vendar le pride vsem tem nerodnostim v okom, potrudili so se spodnještajarski krogi, in pripoznati moramo, tudi nam nasprotna stranka, jasno nasprotujoča idejam zastopanih po visokem štajarskem deželnem odboru, da se javno protestuje zoper južno železnico in deželni odbor.

Na gospodarskem polju pridno delujoči deželni poslanec, župan šoštanjski g. Ivan Vošnjak, sklical je kot načelnik okrajnega zastopa šoštanjkega vse interesente na dan 25. sušca v Velenje na posvetovanje; število došlecev, njih vpliv in zgled pri obeh političnih strankah, nam je porok za to, da stvar ne bo zaostala, da dobimo mi na Spodnjem Štajarskem primerne železniške razmere.

Posvetovali so se poleg naših prvoboriteljev dr. Serneca in dr. Dečka ta deželni poslanci Stallner in Lenko, župan in podžupan iz Celja, Stiger in Rakuš, mestni odbornik dr. Jabornegg, in vsi so grajali postopanje deželnega odbora in strankarstvo od strani južne železnice.

Otvoril je shod gospod Ivan Vošnjak, kateri je bil izvoljen tudi predsednikom; prvi govornik dr. I. Sernece razložil je natanko povod zborovanja ter priporočal, naj se predloži peticijska na poslansko zbornico in prizadeta ministrstva, naj se prevzame proga Celje-Velenje v državno last in preskrbjevanje.

Dr. Jabornegg podal je zanimive podrobnosti iz tarifov južne železnice, iz kojih je razvideti, da hoče ista ves promet osredotočiti na glavno progo, med tem ko naj stranske konkurenčne proge propadejo.

Gospod pl. Lapp je najbolj prizadeta oseba; pravil je, da je moral plačati deželnemu odboru že nad 186.000 gld. izkazanega deficita, za to ga zmerem najdejo, a željam za nižje tarife gospodje nikakor niso voljni ustreči.

On jamči še 1 leto s celim premoženjem za garancijo, potem samo z rudokopom v Škalah in če bode tako znanprej, rajše prepusti rudokop deželi, kakor bi se trudil zama, in le v korist južne železnice.

Naj potem dežela prevzame rudokop in ona sama pokrije deficit iz istega, če bo mogla, drugače pa naj vzame iz deželnih zakladov.

Baron Warsberg obžaloval je, da ni poslanec, da bi mu bilo dovoljeno vse po resnici, ako tudi za koga žaljivo razložiti, kakor bi to deželni odbor in južna železnica zaslužila. Deželni odbor je vesel, da ima za saboj plačnika v osebi gosp. Lappa; ako pa ta prosi, naj se njemu položaj na kakršen način zboljša, se deželni odbor sklicuje na svoje po pismih garantirane pravice.

Pri tem govorniku, kakor že poprej slišali, so se medklici: „nemoralno, Shylok, škandal!“ Videl se je zbranemu občinstvu, kako obsoja enostransko postopanje deželnega odbora; od južne železnice itak nihče ne pričakuje več, da bi storila kak korak v prid potujočega občinstva, ker

„Kako dolgo?“ odvrne ta. „Dokler ne bode mrak, potem pa v nedeljo zopet, če bode lepo vreme.“

„Ne tako! Boš videla, takih nedelj ne bo več veliko.“

„Kaj pa? Mar se boš že kam možila, da tako slovo jemlješ. Si še pa vendar premlada.“

„Že vidim, da moram vse povedati. Grem k teti v trg M., kjer se bom učila šivati.“

„Tako te torej dolgo ne bo nazaj?“

„Morda čez nekaj mesecev pridem zopet, ko bom že nekaj znala, med tem pa mi oče kupijo šivalni stroj, da bodem doma do zime še nekaj pošila. Po zimi bode čas, grem pa zopet k teti.“

„Kako da ti oče sedaj kupijo stroj, ko jim gre kaj trda za denar?“

„Res je, pa ravno včeraj je prinesel v mlin Drobirjev Juri, kateri je pravil, kako po ceni se da sedaj kupiti tak stroj, za koliko pa misliš?“

„Najmanj trideset do štirideset goldinarjev, ako je pošteno blago,“ oglasi se sosed čevljar, ki je tudi nekaj skušen o tem.

„Kaj še?“ začudi se Francika. „Da povem resnico, nič več nego devet kron, ali štiri goldinarje 50 krajcarjev.“

„Kdo jih ima pa tako na izobilju, da bi se jih za tak kup hotel iznebiti?“

„Morda so pa one vrste, ki jih je treba z roko goniti, kakor motovilo?“

„Ne, ne!“ ugovarja dekle. „Takšen le bode, ki je tu naslikan.“

Vsi ogledujejo sliko stroja z imenom „Singer“, kakršne posebno šivilje najbolj hvalijo.

„Ali so ga oče že naročili in torej v kratkem pride?“

„Včeraj so imeli tako korajžo, ko jim je to pravil Juri, da so mu kar vrgli one krone, češ, kakor je Juri djal, da ne bi prej zmanjkalo one zaloge, kjer je tako po ceni blago.“

„Če le ne bo kakšne zvižaje zraven,“ pomišlja stari očanec, stresaje pepel iz pipe. „Jaz sem že precej skusil na svetu, pa to vam povem, karkoli se je od spredaj čez mero hvalilo, vse je bilo še od zadej skaženo. Svet je čedalje bolj goljufen.“

Med tem se je jelo nagibati proti večeru in naša družba se je jela odpravljati na vse strani domov.

„Pa saj še ne pojdeš kmalu Francika?“ povprašuje dekleta tovarišica.

„Ne vem prav,“ odvrne ta. „Danes so mati šli v trg, in kakor se s teto domenite, tako bode.“

„Tako pa lahko noč!“ kličejo še naposled vsi križem.

Minilo je v tem par mesecev. Po naših hribih je med drugimi bilo obilno govorice med ljudstvom o „novi banki“, katera tako po ceni daje ure in ponuja šivalne stroje. Hvalilo se je novo podjetje vse vprek, da je toliko hvale omamljen skoraj vsak hotel biti deležen teh novih „dobrot“. Zlasti še, ko je došlo par ur med naše radovedneže, ni hotelo navdušenja biti kraja ni konca.

Ali to ni trajalo preveč dolgo. Ko se je čez par mesecev jela bližati jesen, da je postajalo hladneje vreme, ohlajevati se je jelo tudi navdušenje za novo „banko“. To pa največ radi tega, ker od nje ni došlo ničesar več v redu, četudi se je na prošnjo nekaterih celo gospod učitelj potegnil za nje. Nič pošiljatve, niti odgovora: Še le na večkratni opomin in grožnjo, dobil je gospod učitelj nekega dne naslednji dopis:

P. n. g. J. v K. in udeležnikom naše zadruga:

Namnanja se tem potom gg. soudeležnikom sožalje na vankterega izgubi, ki ga je zadela vsled katastrofe, ko je naše podjetje propalo! Največja zguba pa, žal, zadene glavno osebo,

mora gledati na povišanje svojega, oziroma Rotschild-ovega dobička, tem bolj osupnilo je razmerje med koristolovskim društvom in deželni odborom. Ta ima zastopati pravice in koristi vseh Štajarcev, ne le protežiranih Gornjštajarcev in morda interese mariborskih hišnih posestnikov.

Da zopet nadaljujemo poročilo posvetovanja, vzemimo še koncem istega stavljene predloge. Deželni poslanec Stallner stavi predlog, naj se izvoli poseben odsek za sestavljanje peticije; ista naj se predloži čim prej današnjemu enakemu zborovanju, koje se naj skliče v Celje. Dr. Iv. Dečko predlaga, naj stopijo v ta odsek današnje predsedništvo gosp. Ivan Vošnjak in g. Stigler, dr. Jabornegg, dr. Sernec in g. pl. Lapp.

Po predlogu dr. Iv. Serneca se ima v peticiji zahtevati podražavljanje proge Celje-Velenje do tega časa vpeljanje tretjega vlaka in regulacija tovarnega tarifa.

Ti predlogi, kakor tudi nasvet dr. Jabornegga, naj se peticija končno sestavi do srede tega tedna, se enoglasno sprejmejo in sklene predsednik, koji je posvetovanje nepristransko in jako spretno vodil, današnje zborovanje.

Dal Bog, da bi se nam želja, izražena na tem shodu, vsaj deloma v najkrajšem času izpolnila.

Druge slovenske novice.

(Osebnosti.) K okrajnemu glavarstvu ljubljanske okolice prideleni deželnovladni konceptni praktikant g. dr. Iv. Vertačnik je poklican v službovanje k deželni vladi, k okrajnemu glavarstvu ljubljanske okolice pa je prišel deželnovladni konceptni praktikant g. dr. Fr. Lukan.

(Občinske volitve v Ljubljani) se vrše ta mesec in sicer v III. razredu dne 22., v II. razredu dne 24. in v I. razredu dne 26. aprila. Napredna narodna stranka je odklonila vse predloge, mereče na to, da bi se sklenil kompromis s katoliško, z nemško in socijalno demokratsko stranko. Shod napredno narodnih zastopnikov je sklenil kandidirati poleg dosedanjih občinskih svetnikov in na mesto g. Klein, Komove, Pavlin in Dejak gg. železniškega magacinerja Jos. Kendo za III. razred, odvetnika dr. Jos. Kušarja za II. razred in lekarnarja U. pl. Trnkoczyja za I. razred.

(Umrla je) v Ljubljani gospa Ernestina Gabršek, nadučiteljova soproga. Šestero neodrskih otrok plaka ob materinem grobu. Mir in pokoj!

(Kranjski zastopniki) na osmem mednarodnem kongresu, ki se vrši od 9.—14. t. m. na Dunaju, so: Dr. Iv. Robida, kot zastopnik deželnega odbora, ki je prevzel tudi poročilo o razmerah alkoholizma na Kranjskem, vladni svetnik dr. Fr. Supanc, dr. D. Majaron, J. Lajovic.

(Usposobljenostni izpiti) za obče ljudske in meščanske šole pred ljubljansko komisijo se začno dne 6. maja t. l.

mojega moža, ki mu je uničila vse premoženje. V njega imenu sporočam Vam to nesrečo njega soproga

Lujiza.

„Kaj hočemo sedaj?“ vprašujejo naši vaščani drug drugega. „Pojdimo k gospodu županu, on pozna svet in postavo.“

Župan, skušen mož, je bil po strani že prej nekoliko poučen o vsem tem, ali na drobno tudi on ni znal naprej cele uganke. Sedaj, ko sta z gospodom učiteljem vse preresetala, odgovoril je našim vaščanom tako-le:

„Vidim, kakor žalibog že mnogokrat, da ste se zopet dali ujeti ednako kalinom, v past sovražnega ptujca! Kako bi vam mogel pomagati, ko je pa sedež te goljufne spletkarije daleč tam za našo mejo! O tožbi torej ni govora. Vendar — nekaj pa bi rad od tega pridobil za vas, ako hočete?“

„Ko bi le vsaj nekaj bilo!“ zakličejo vsi.

„Pač bode nekaj, samo da bi si zapomnili. To ni denar, pa je še več vredno, namreč čednost je v našem času čez vse potrebna, namreč previdnost! Svet je čedalje bolj goljufiv, čuvajmo se ga: Ako kaj novega ne poznamo sami, vprašajmo za svet može, ki so se med njim učili in tako poznajo njega zanjke. Sami pa poprej ne storimo ničesar!“

(Izstop iz hrvaško-slovenskega kluba.) Za dr. Iv. Tavčarjem so izstopili iz hrvaško-slovenskega kluba še dr. A. Ferjančič in g. Iv. Plantan, pristaša narodno napredne stranke na Kranjskem in O. Gabršček, pristaša narodno napredne stranke na Goriškem.

(Ogenj.) V nedeljo popoldne je nastal ogenj v Dobrunju pod Ljubljano. Zgorela sta dva hleva in krma.

(Teleta s štirimi jeziki) in štirimi spodnjimi čeljustmi je povrgla krava nekemu posestniku pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko.

(Del hriba se je utrgal) dne 6. t. m. v Iški vasi pri Igu ter močno poškodovai neko hišo. V vežo so priletele take skale, da jih domači niso mogli premakniti. Poškodovan ni bil nihče.

(Mestna hranilnica v Novem mestu) je imela v svoji sedmi upravnici dobi, t. je v letu 1900 prometa 2,528.176 75 kron; vložilo se je 121.614 81 kron več kakor pa vzdignilo. Stanje vlog koncem leta 1900 znaša 1,563.798 63 kron, in je razdeljeno na 3423 vložnih knjižic. Čistega dobička je bilo 9978 73 kron.

(Uboj) V Čilpahu pod Trebelnem na Dolenjskem je vojak Župančič zabodel dne 8. t. m. kočarja Kreseta z bajonetom v prsi, da se je zabodenec zgrudil ter kmalu izdihnil. Povod uboju je bil malenkosten prepir; morilec je bil pijan. Krese je bil še mlad mož, in zapušča mlado vdovo z dvema nedoraslima otrokoma.

(Uboj.) Te dni sta na sejmu v Stičini na Dolenjskem A. Žagar in F. Krištov iz Višnjegore J. Abunar-ja tako nesrečno udarila s kolom po glavi, da je še tisti dan umrl.

(Talijo za rešitev življenja) sta dobili Uršula Slak in Franca Sumrak iz Dolenjega Vrhovega, ker sta rešili z nevarnostjo lastnega življenja dne 9. prosinca t. l. Marijo Bambič iz vode.

(Slapenska posojilnica v Vipavi) je pri svojem občnem zboru dne 28. marca t. l. poleg sedanjih nadzornikov izvolila na novo g. Ivana Božiča, deželnega poslanca v Poddragi.

(Nov poštni urad) se odprli v Škrbini na Krasu dne 16. sušca t. l.

(Ljudsko štetje.) V občini Bistrica pri Pliberku so našli 1854 prebivalcev; po narodnosti je 1792 Slovencev, 50 Nemcev in 12 jih je drugih narodnosti.

(Pri občinskih volitvah) je bil v Glinjah na Koroškem izvoljen Slovenec g. V. Goričnik. Ves trud nemčurjev se je razbil ob zavesti narodnih volilcev. Razmerje glasov je bilo osem proti štirim.

(Led v aprilu.) Na Koroškem je bilo zadnji teden vrbsko jezero v sredi še vedno zamrznjeno, in led še cel čevelj debel.

(Nezgodi.) Utopil se je v Beljaku 24 letni uradnik L. Scarpa. — Na Zilici je 25. sušca t. l. šel posestnik Tribuč po stopnicah v svoje stanovanje, a pri tem je padel tako nesrečno, da je na mestu mrtve obležal.

(Samomor.) V Trstu se je zastrupil Emil Mikle. Žena ga je našla v postelji mrtvega.

(Ožgal se je) dne 2. t. m. v Gorici otrok računskega narednika Krebsa; ko se je mati odstranila iz kuhinje, je prišel preblizu k ognju in se opek, da je čez dva dni umrl.

(Štiridesetletnica deželne avtonomije v Istri) bodo laški poslanci slovesno praznovali, ko se zopet snide deželni zbor. Prva seja je bila dne 6. aprila leta 1861. Slovenskih in hrvaških krogov se ta proslava prav nič ne tiče, ker njim je istrski deželni zbor le kršil avtonomijo.

(Slovenska kolonija v Aleksandriji v Egiptu), ki šteje kakih 5000 duš, dobi svojega posebnega duhovnika. V to je določen katehet na novomeški deški šoli pater E. Snoj.

(V dosmrtno ječo obsojen) je bil meseca marca pred ameriškimi porotniki v Great Falls, Mont. Slovenec J. Vertin, ker je ustrelil svojega sina lansko leto na sv. večer, kakor smo tedaj poročali.

(Slovensko kolesarsko društvo v Ameriki.) Slovenci v Jolietu so si osnovali slovensko kolesarsko društvo. Dne 24. sušca so imeli kolesarji sestanek, po zborovanju pa skupen izlet.

Šola in dom.

(Dolge.)

Iz tega, kar smo dozdaj povedali, je torej lahko umljivo, da ni noben predmet ljudske šole nepotrebna šara, temveč vsak je potreben in dobro sposoben za vzgojo dušnih učencevih moči. Z vsakim učnim predmetom je mogoče kaj lepo razgrinjati skrivnosti božje vseumogčnosti, močnosti in dobrote, vzbujati z njim ljubezen do materinega jezika, naroda, doma, domovine; vzbujati, netiti in krepiti samozavest in podjetnost. Vsi učni predmeti ljudske šole skupaj obogate učenca s potrebnimi znanostmi, ga vzgojijo v dobrega človeka, oni mu postavijo krasno dušno hišo — dober značaj, katerega ne zapusti nikoli, in če se morda pregreši, spozna in obžaluje svojo zmoto ter se vrne v objem svoje priljubljene hiše, značaja.

Ni torej čudo, da se dobrim otrokom šola omili, da jim postane drugi dragi dom, če le starši ali kdo drug ne podira, kar se je v šoli sezidalo, kar se tako rado godi, menda le zato, ker mnogi ne umejo ceniti vrednosti šole. Kako pogosto govoré o šoli in učitelju zaničljivo! Kako često grajajo vpricho otrok učitelja; ker se je ta „predrznil“ podržati otroka po šoli, se ga dotaknil z dobrim namenom s šibo, kako nespametno godrnjajo radi knjig in zvezkov, morda tudi zavoljo dela v šolskem vrtu! Vse hočejo vzeti za zlo, vse gledajo s slabim očesom, dobrega pa zatisejo! Kjer se tako ali podobno ravna, tam je vse uničeno in razdejano! Tega je pa največ kriva nevednost in zaslepljenost ljudi. Ljudje tudi ne vedó prav ničesar ali le malo o resnici, da je škoda otroke z dvanajstim letom od poletnega šolskega obiskovanja oprostiti. V tem času so otroci najbolj sprejemljivi za dobro in slabo. V tem času se lahko v šoli največ naučé, se njihov značaj najlaglje utrdi z dobrimi lastnostmi. Ne jemljite jih torej iz šole, ne rinite jih doma med delavce, kjer nič dobrega ne slišijo! Nespodobne besede, ki jih tam slišijo, robato obnašanje, ki ga tam vidijo, obrodi v teh letih najslabši sad in uniči to, kar se jim je doslej dobrega v šoli in doma v srce vcepilo.

Res je, da se starši le iz gospodarskih ozirov potegujejo za oproščenje dvanajst let starih otrok od šolskega obiskovanja poletu. Mi to uvidimo, toda odprite oči dalje ter se ozrite na njihovo vzgojo, primerjajte tisto malo korist šolskega oproščenja z veliko učno in vzgojno izgubo! Ako pa se oproščenju ni mogoče izogniti, tedaj pazite doma na otroke kot na svojo oko, da se v tem času dušna setev ne uniči s točo slabih zgledov.

Šolski pouk in vzgoja ni nobeno rokodelstvo temveč je sveto delo napredka, preporoda in sreče narodove. Delo vestnega učitelja se sploh nagraditi ali poplačati ne da!

Nepozabni škof Slomšek je rekel:

„Dobre šole ni moči prehaliti, z njo se ljudstvu neizmerno veliko koristi.“

„Zlati nauk več velja, kakor zlat denar, pa še več so učitelji vredni, ki skrbé za vzgojo mladine.“

„Učitelj, ki ve svojo mladino za potreben vednost in krepost oživljati, ji pa tudi moško vedenje in stanovitnost priskrbeti, je vreden več kot sto centov zlata.“

„Doma se nauku le dobro dno naredi, v šoli se nauku čeden stan postavi; otroke v šolo pošiljati je staršev sveta, velika dolžnost, katere jih veliko ne razumi, ne dopolni.“

Gledé zunanosti ima šola tudi svojo posebno vrednost. Lepo šolsko poslopje je živa priča vzbujene zavednosti prebivalstva. Ko potujejo učenjaki in narodopisci po svetu, da so dajo kulturo in naobraženost naroda, se obrača njihova pozornost v prvi vrsti na to, kakšno šolsko poslopje in cerkev imajo občine in fare. Po vsi pravici je rekel slavni Slomšek: „Lepa cerkev in lepa šola sta kinč vsake fare, vsake občine.“

Le nerazsodnost, neizobraženost in trma v glavi se upira zidanju lepe šole. Res je, da davki močno težijo posestnike, toda če se davčno breme za šolo razdeli na deset ali več let, pride na posameznika na leto le malo. In vendar smo dolžni kaj za napredek svojega kraja storiti, da nam ne bodo naši otroci čez desetletja očitali

malomarnosti. Ali te tisto breme nič ne teži, katerega si nalagaš s tem, da hodiš prepogosto v gostilne brez potrebe popivat in kvartat? K sodnji se nepotrebno pravdat? itd. Koliko se po hišah po nepotrebnem razda za nič, česar nikjer videti ni.

Davki, ki jih plačuje ljudstvo za vojaštvo, uradnike, duhovnike, okrajne, deželne in državne potrebe, ne težijo nikogar tako, kakor davki za šolo, čeprav so ti zelo mali proti onim. Zakaj ne? Zato, ker neumni le to vidi — kar ima pogosto pred očmi. — Pameten človek pa ve, da je dača potrebna za vzdrževanje redú v človeški družbi. Razumen človek uvidi, da si z lepim šolskim poslopjem stavimo za mladino in sebe drugo neprecenljivo domovanje, da povišujemo svojo in svojega kraja veljavo, da si nalagamo glavnico, ki nam bo po naših otrocih še v sivi starosti dajala obresti. Dobri otroci so nam namreč v starosti najlepša podpora. Le premisli modro, če si šolo pametno podpiral, si dobil iz nje dobre otroke. Kaj bi ti rekel o gospodarju, ki se hučuje nad svojo lepo hišo, katero si je bil postavil? Ali bi mu ne rekel, da samega sebe več ne pozna in da je sam svoj sovražnik. Tudi za Slovence ima veljavo imeniten izrek slovečega grškega modrijana: „Spoznavaj sa mega sebe!“

Spoznavaj torej, da je domača hiša prvo, šola drugo naše in naših otrok drago domovanje.

A če pomislimo, kdo je storil iz otroka dobrega človeka, tedaj moramo reči: „Dom, šola in cerkev, ti trije činitelji so ga izobraževali in popolnjevali, čeprav ga niso mogli nikoli dosti izobraziti in popolniti, četudi so složno delovali.“

Gorje, stokrat gorje tisti občini, v kateri ljudje nasprotujejo šoli, kjer dom razdira to, kar je šola postavila. Neodpušljivega greha je kriv, kdor šunta in podpihuje ljudi ali celo mladino proti učitelstvu. Tam se razdira sreča otrok, ter se koplje narodu grob. Tak kraj se okuži s slabim glasom od roda do roda.

Starši, podpirajte torej šolo, ne vtikajte se v prepir, katerega je v noči, ko ste vi spali, za sejal hinavec samo zato, da bi vaši otroci zrastle v slepoti, da bi učitelstvo na veljavi preveč ne pridobilo, da bi se narod preveč ne spametoval, temveč, da bi še tičal, kakor v minulih stoletjih v temi nevednosti; samo zato, da bi ga nekateri krogi izrabljali v svoje osebne in gmotne koristi.

Mi gremo vedno naprej, nikoli nazaj! Vedno višje iz mraka v svetlobo proti Bogu!

Dopisi.

Ponikva. Preteklo soboto je bil na naši šoli šolski sklep. O tej priložnosti vršil se je tudi letos, kakor že mnogo let sem, javen izpit iz slovenske slovnice in slovenščine sploh. Povod tem skušnjam je dal tukajšni rojak gosp. Jos. Podgoršek, kr. profesor v Zagrebu, ki daruje vsako leto po eden cekin = 10 frankov za tistega šolarja oziroma šolarico, ki zna najbolje slovensko slovnico.

Zadnja leta je dobil plemeniti darovalec svojega posnemovalca. Posestnik tukajšnjega letovišča g. baron Guggenthal, po rodu in veri nam sicer tuj, a velik prijatelj šole in podpornik revežev, je daroval letos 60 kron za tiste otroke, ki splošno najbolje napredujejo. Tudi graščak g. Auffarth je naklonil letos dvojce daril.

Vsem plemenitim darovalcem bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala na velikodušnem daru, s katerim so otroke ne le k marljivemu učenju vzpodbujali, temveč marsikaterega reveža za Veliko noč razveselili. Naj bi našli obilo posnemovalcev!

Zahvala pa gre tudi gg. učiteljem na njih požrtvovalnem trudu, katerega imajo z vzgojo in tudi telesnim oskrbovanjem njim izročene mladine. Zlasti je pohvaliti gospoda nadučitelja Dobnika, ki se neumorno trudi, da so revni otroci preskrbljeni s potrebno obleko in po zimi tudi s koščekom kruha.

Na svojo žalost pa moramo omeniti, da sta se pri letošnji izkušnji odlikovala dva s svojo povsem neopravičeno odsotnostjo. Šolski sklep je gotovo pomemben dan za otroke, starše, učitelje in vsakogar, ki mu je šola na srcu. Ako

pa načelnik krajnega šolskega sveta blišči ob tej priliki s svojo nenavzočnostjo, in ako se tudi drug, sicer s šolo tesno zvezan gospod odstrani, je to znamenje, da nista prijatelja šole. Sodimo ju pravilno ne po njunem govorjenju, ampak po njunem postopanju.

Drugokrat o šolskem naraščanju.

Ptuj. Povodom vstopa g. dr. Tomaž Horvata v zakonski stan so priredili čitalnični samci dne 3. t. m. njemu na čast slavnostni odkup, katerega se je udeležilo lepo število gozpodov in tri dame. Prav dobro smo se imeli pozno v noč. Izvrstna vinska kapljica je kmalu razvozljala naše jezike. Pri različnih govorih šaljive in resne vsebine ter pri lepem petju — krasen glas g. dr. Bela Stuhca bi poslušali noč in dan — so nam prehitro potekle kaj vesele ure. Težko smo se ločili. Govoranci g. dr. Brumen a so sledile one gg. dr. Jurtela, dr. Oswalda, dr. Stuhca, g. Lončariča itd. V imenu zakonskih je govoril g. Kopic.

Nastala bi knjiga, ako bi hotel naštetati vse vrline, ki dičijo g. dr. Horvata. Nebrojne so do brote, katere je uživala ptujška čitalnica v preteklem desetletju. Dragi čitalničar, draga čitalničarica, gotovo se živo spominjaš hvala Bogu vseh redkih dni, ko ni bilo slavljenca v čitalnici. Kako smo se dolgočasili ter zevaje polegali po blazinah. Kjer je bil g. dr. Horvat, tam je bilo življenje. Mlado in staro se je rado zbiralo okoli njega, ki je vedno spodbujal mladino, naj rada zahaja v čitalnico. Mladina je tužnega srca je mala slovo, kajti za njo je ta prememba res velika izguba, nikakor pa ne za čitalnico sploh kakor trdijo nekateri. Čitalnica je le pridobila. Izvzemši 2 ali 3 dame se ni hotela nobena po nižati ter zahajati v „Narodni dom“. Vse drugače bode zdaj. Z blago gospo dr. Horvatovo se začne novo življenje v čitalnici. Njeno ponižnost in navdušenost za narodnost bodo sčasoma posnemale tudi druge dame. Ne bode nam treba zaman prosjati od Poncija do Pilata za veselice in zabavne večere. Veselic bode dovolj. Blaga gospa bo merilo za vse čitalničarje, bodisi doktor, učitelj, trgovski pomočnik, obrtnik, itd. To bi priporočali tudi nekaterim, osobito pa ose bama, ki skrbita za telesne potrebe v čitalnici* Mladi in drugi, ki ste iz navedenih vzrokov iz ostali, le pridite zopet vse bo bolje.

Dva dni preje so dali trgovski pomočniki slovesnico odhajajočemu članu, g. Senčarju. Udeležba od strani udov čitalnice je bila zelo slaba. Zakaj? — V slogi je moč!

Ne zamerite, gosp. tajnik, tudi vas moram malo dregniti med rebra. Kje pa so vaša poročila? Imeli smo že vendar nekaj veselice in zabavnih večerov, a vi pa tako trdovratno molčite. Naznanjajte svetu, da ptujška čitalnica ne spi, kakor je občno mnenje, ampak, da se še semtertja prebudi iz svojega zimskega spanja.

Kapela pri Radincih. Veliko usmiljenje do revnih delavcev kažejo naši agitatorji „Uršinega“ lističa iz Ptuja. Nedavno temu dal si je tukajšnji trgovec in gostilničar J. Hausmann dva dni drva cepiti. Ko bi naj dotičnega delavca izplačal, govoril mu je prav po očetovski na srce, češ, kolika dobrota bi bila za njega, ako bi in el tudi naročen „slavnoznan Uršin“ list. In to dobroto mu hoče ta velikanski človekoljub storiti, ter mu mesto dnine naročiti ta list. Ker si delavec ni upal tako visokemu go spodu ugovarjati, zgodilo se je tudi tako. In sedaj ima dotični delavec kot poboljšek vsako drugo nedeljo na mizi „Štajerca“, kateri pa bajé njegovemu želodcu nič ne zaleže.

Velik „halo“ je tudi vsako nedeljo pri kapeljskem F. Hausmannu, tem edinem kapeljskem Velikonemcu; ker so še mnogi Kapelčani tako nerodni, da ne sprevidijo, da jih smatra ta go spod le za neko posebno vrsto bučel, ki mu donajajo sladki med, prihajajo še Kapelčani v njegovo trgovino. A tukaj bi ga mogli videti, kako on razlaga novi „Uršin“ evangelij. Sam Mohamed ni mogel bolj fanatično govoriti! Razklada vam tamkaj s kričečim glasom, da mu baje nikdo nič ne more, pravi, da je naše ljudstvo še v temi, a on, da mu hoče s pomočjo „Uršinega“ lista luč omike prižgati — a g. Hausmann, za

* O tem spregovorimo, pozneje več, če bi se te žalostne razmere le ne zboljšale.

gotovim Vas, da bomo vestno skrbeli, da se enkrat Vam pošteno luč prižge!

Za sedaj hočemo vprašati samo sl. c. kr. žandarmerijo, ki prebiva v sosednji hiši, ali ji ni morebiti znano, da g. Hausmann nima dovoljenja za kolportazo, a vendar „Štajerca“ kolportira, in da tudi licence za prodajo smotk nima.

Narodno-gospodarske novice.

O vzreji telet.

Kadar bode pameten kmet hotel vzrejati tele, pomislil bode najprej, od kakšnega pokolenja izhaja ono. Ne velja — zlasti pri junicah — le lepo močno telo brez kakšne upake, temveč treba, da izvira ono iz vrste dobrih mlekaric. To lastnost pa tele dobiva navadno od očeta — bolj po redko od matere. Razume se torej, da je važna reč, kadar krave plemenimo, da jih ženemo k biku, ki je od pasme vrlih mlekaric. Še bolj splošno dobro je, da skrbimo za take plemenjake iste lastnosti. Na to pa se žal, pri nas pogosto rado pozablja.

Tudi se v govedoreji greši pogosto, ker se krave gonijo k mladim juncem, ki še niso za plemo. In še te le prepogosto, ker med drugimi napakami v živinoreji ni mala ta, da nimamo dosti in sposobnih bikov! Krivda temu je na vseh straneh, kakor pri kmetih, tako tudi pri onih, katerim skrb bi morala biti pospeševanje živinoreje. Tako je žal pri nas več občin, ki ne dohivajo bika plemenjaka v zakup, tudi domače pri licenciranju radi prezirajo. Tako se baje zahteva za ta ali oni okraj določena barva bika, ki mora biti do pike dovršena! Bodí si truplo potem kakršnokoli, prav radi barve je bik kmalu izvržen. Razume se, da je potem večina — če ne vsi — bikov izvržena, na kar je licenciranje svoje delo dovršilo! — Nasledek sledi kmalu.

Po takih, že večletnih poskušnjah pri licenciranju bikov opeharjeni kmetje nimajo več zaupanja, da bi jim v tem obziru „od zgoraj“ kdo še kaj pomagal. Ravna jo torej po stari navadi v tem obziru skoraj zadovoljni, da niso prej — kaznovani, nego podpirani! — To je slika, ki osvetljuje delovanje naše kmetijske družbe v tej stroki.

Pomagajmo si torej sami: Kakor smo že rekli, skrbimo kmetje sami vedno za kakega dobrega bika, ki naj odgovarja po telesu, moči in pasmi (vrsti) zahtevam živinoreje. Pred vsem se varujmo spuščati preveč mlade ali po postavi predrobne bika k plemenu. Razume se lahko, da od takih ni pričakovati čvrstih in močnih telet.

Dalje ne smemo pozabiti pri vzreji telet, da varujemo junice le od takih krav, katere nimajo kakšne napake. Tako postavim se nekateri težko oplemenijo, druge so v nevarnosti obtelitvi, nekatere se ne morejo zlahka otrebiti in še več enakih napak. Največja napaka pa seveda je, če krava kratek čas in slabo molze, dočim dobra krava pri ednaki hrani dvakrat več mleka daje. Važno je torej, kakšno tele redimo, da se ne bomo trudili na pol zastoj. Da pa bomo imeli čvrsta teleta za vzrejo na razpolago, skrbimo, da si pridobimo pridne krave, katere plemenimo le z izvrstnimi junci, kateri zarod bode nam nesel največ dobička.

Pohorski.

Politični pregled.

(Kongres slovanskih časnikarjev), ki se je vršil med velikonočnimi prazniki v Dubrovniku, je bil precej mnogoštevilno obiskan. Časnikarji so dospeli v soboto popoldne v Dubrovnik, kjer jih je sprejelo izvanredno mnogo naroda z godbo na čelu, a knez Kosta Vojnović jih je srčno pozdravil. V nedeljo so si razgledali mesto, v ponedeljek pa je bila pred kongresom glagolska sv. maša, kateri so prisostvovali časnikarji in drugo ljudstvo. Potem je bil kongres; predsednikom je bil izvoljen urednik „Csasa“ Chilinski iz Krakova, podpredsednikoma pa Slovák Hurban Vajanski in Slovenec A. Gabršček. Predsednik in oba podpredsednika so povdarjali potrebo slovanske vzajemnosti med slovanskimi novinarji v habsburški monarhiji. Poročilo o korespondenčni pisarni za slovanske novine in ono o ustanovi društva slovanskih časnikarjev sta bili

po daljši razpravi v načelu sprejeti. V razpravi o resoluciji glede medsebojnih odnosov slovan-
skih narodov je prišlo do živahnih razgovorov. Resolucija je bila na to sprejeta. Za bodoče mesto kongresa se je določila Ljubljana. Na kongresu je med drugimi prekrasno govoril župan mesta Dubrovnika gosp. dr. P. Čingri. Bosanski Hrvatje so podali resolucijo, v kateri izražajo svoje težnje po zdinjenju z ostalimi hrvaškimi deželami. Popoldne so obiskali grob dalmatinskega prvobornika Klaiča, kjer je govoril poslanec Biankini. Spomenik hrvaškega pesnika Gundulića okitili so Poljaki s srebrnim vencem. Navdušenje je bilo nepopisno, kongres se je vršil na občno zadovoljstvo.

(Odlikovanje.) Cesar je podelil dne 6. t. m. ministrskemu predsedniku dr. pl. Körberju veliki križ Leopoldovega reda.

(Kongres proti alkoholizmu) se je začel dne 9. t. m. na Dunaju. Zborovanje je otvoril ministrski predsednik dr. pl. Körber imenom vlade. Ruskega carja zastopata dva odposlanca, tudi francoska, švicarska, belgijska, danska, nizozemska, norveška in švedska vlada bode zastopana. Kongres je imel osem sej, na katerih je bilo 60 predavanj. Kongresa se udeležujejo tudi ženske.

(Cesar pojde v Prago) dne 6. maja t. l. k otvoritvi novega mostu čez Moldavo. Spremljali ga bodo ministrski predsednik Körber, naučni minister Hartel in češki minister dr. Rezek. To potovanje spada menda med točke znanih dogovorov med vlado in Čehi. V zvezi s tem je tudi umetnostna galerija v Pragi, katero hoče ustanoviti na lastne stroške. Ta galerija bo sprejemala umetnostna dela umetnikov obeh narodnosti v deželi. Uprava tega zavoda bo poverjena kuratoriju, v katerem bodeta obe narodnosti v enakem številu zastopani. S potovanjem in z ustanovo galerije hoče cesar nedvomno vplivati na politični razvoj dogodkov v tej za državo najvažnejši pokrajini in blažiti z dokazi milosti duhove in nasprotstva.

(V škodo Slovanom.) Naučno ministrstvo je s posebno naredbo zaukazalo, da se mora pri sprejemnih izpitih v srednje šole postopati z vso strogostjo. V tem, ko so lani nižjeavstrijski ravnatelji tirjali, naj se zahteve pri sprejemnih skušnjah znižajo, češ, da se veliko preveč zahteva, odreja vlada pri nas, da se mora še strožje postopati. Nadzornik Končnik je že prej z vso gotovostjo povedal, da prihodnje leto na I. državni gimnaziji v Ljubljani ne bo sporednic. Ali jih boče preprečiti z zgoraj omenjeno ministrsko naredbo?

(Narodnosti v avstrijski armadi) Po najnovejši „uradni“ statistiki je število nemške narodnosti v avstrijski armadi 28%, Slovanov pa 45,6%. Ako pa pomislimo, da štejejo častnike in podčastnike brezpogojno, ostalo vojaštvo pa tudi, kdor zna le par nemških besed za Nemca, potem se pač ne morejo Nemci v primeri s Slovani bahati, da so „državo vzdržujoči element“.

(Mednarodno mirovno sodišče) se snide menda prihodnji mesec v stari kraljevski palači v Haagu. Dela bode imelo sodišče obilo, ker mu je že sedaj predloženih 14 kočljivih slučajev. Najprej bode menda na vrsti bolgarsko-rumunski razpor glede lastnine sveta, ki ga je premenila vsled svojega novega teka reka Donava. Razsodišče se bode pečalo tudi z južnoafriškimi in kitajskimi razmerami; težko, da bi doseglo kaj uspeha.

(Trozveza.) Nedavno sta se sešla italijanski ministri predsednik Zanardelli in nemški državni kancelar Bülow v Veroni. Kot pozitivni uspeh tega sestanka se navaja, da je italijanski minister nemškemu kancelarju zatrdil, da so vsi odločilni faktorji Italije voljni na lojalni način vztrajati pri trozvezi.

(Generalnim guvernerjem v Varšavi) je imenovan general Czarkov, ker general Dragomirov in knez Woronzoff nista hotela sprejeti tega mesta. Czarkov bi bil torej poveljnik ruskih čet, če bi se vnela vojna med Avstrijo in Rusijo.

(† Grof L. Pejačević.) Dne 7. t. m. je umrl v Našicah nekdanji ban hrvatski grof L. Pejačević v 77 letu svoje starosti. Bil je rojen l. 1824, ter je l. 1861, po dovršenih študijah, in ko je prebil več let potovaje po tujini, stopil v politično

službo. Za njegovega banovanja je bila Krajina spojena z Hrvaško, in je bila obnovljena finan-
cijalna pogodba z Ogrsko. Bil je ban od l. 1880 do 1883. Vzrok njegovemu odstopu je bilo veliko nasprotstvo od strani hrvaške opozicije zoper dvojezične uradne napise in grbe; bil pa je še ves čas do smrti zastopnik v hrvaškem deželnem in ogrskem državnem zboru.

(Proračun ogrskega ministristva in Slovaki) Pred kratkim je bil v ogrskem državnem zboru na dnevnem redu proračun naučnega ministristva, ali tudi letos niso Slovaki ničesar dobili od Mažarov. Za svoj davčni denar nimajo Slovaki niti edne slovaške šole.

(† Konstantin Stojilov) bivši bolgarski predsednik in vodja narodne stranke je umrl prošli teden. Bil je eden najznamenitejših državnikov mlade Bolgarske. Ko je leta 1894 ruski car Nikolaj zasedel prestol, začeli so v Bolgariji živo delovati na to, da se bolgarska vlada, ki je bila v nasprotstvu z Rusijo, izmiri z njo. In med poslaniki, ki so odšli v ta namen v Petrograd, bil je tudi Stojilov. Kakor znano, je bilo to potovanje uspešno, in so potem prestolonaslednika Borisa kratili po obredu pravoslavne cerkve. Stojilov je izdal tudi več finančnih zakonov.

(Rumunski parlament.) Dne 6. t. m. je bil sklican rumunski državni zbor s prestolnim nagovorom, ki se je zlasti bavil z zboljšanjem finančnega položaja države, da se uvede ravnotežje med dohodki in izdatki. Ta cilj se ima v prvi vrsti doseči z varčevanjem. Prestolni govor je naglašal dober odnos Rumunske z vsemi državami. Proračun izkazuje vsoto od 218.500.000 frankov napram 245.325.000 frank. minolega leta. Prištedenih je torej 27 milijonov. Sam kralj se je odrekal ednemu delu svoje plače.

(V Macedoniji) ni bilo doslej, kakor pišejo listi, še pravega upora. Turška vlada se je bala da ne bi počila vstaja, pa je zapovedala stroge hišne preiskave in naj se zalezujejo vodje protiturskega gibanja. Pri teh preiskavah so res došli zaroti na sled in našli so tudi mnogo skladišč orožja, na kar so Turki začeli s svojimi grozovitostmi. — 6. t. m. je bolgarska vlada zaprla ves macedonski odbor za osvoboditev Macedonije, ker je to Turčija zahtevala. A predsednika Sarafova so že izpustili; postavili so ga le pod policijsko nadzorstvo. Predsednik narodne skupščine (državnega zbora) je dobil več pisem, v katerih se vladi grozi z bombami in z dinamitom, če bo še nadalje nasprotovala gibanju za osvobodjenje Macedonije.

(Dogodki v Rusiji.) Na mesto umorjenega naučnega ministra Bogolepova je imenovan generalni adjunkt Vanovski. V reskriptu pravi car Vanovskemu, da je bila redna organizacija narodne izobrazbe ruskim vladarjem edna glavnih skrbi; skušnja zadnjih let pa je pokazala na tako bistvene nedostatke šolstva, da je potrebno nemudoma lotiti se zboljšanja istega. Car upa, da bode Vanovski s svojo državniško izkušnostjo in s svojim prosvetljenim duhom deloval na svojem važnem mestu za ljudsko izobrazbo in da bode stremil za cilji, predloženimi mu od carja. — Imenovanje Vanovskega naučnim ministrom je napravilo na dijaštvo jako ugoden utis. Nadeja se, da sledi prememba sistema.

(Slavnosti v Nizzu in Toulonu na Francoskem.) Nizza je te dni vsa premenjena od okrašenja, ki si ga je nadela za sprejem predsednika francoske republike Loubeta. Samo iz Italije je prišlo v Nizzo kakih 15.600 ljudi. Za sprejem predsednikov je prišlo v Nizzo kakih 10.000 vojakov; njemu na čast prirede tudi dva banketa, na katera je povabljenih 300 udeležencev. Ko je predsednik dospel v Nizzo, ga je pozdravila artilerija s sto strelji. Od kolodvora se je napotil na prefekturo, in je bil po vsej poti navdušeno pozdravljan od neštevilne množice. Pozneje je Loubet prisostvoval telovadnim vajam, katerih se je udeležilo kakih 3000 telovadcev. V Toulon je dospelo tudi laško brodovje, obstoječo iz 15 ladij s 337 častniki, 5850 mornarji in 469 topovi. Ko so dospeli italijanske ladje, je bilo na obrežju vse polno ljudstva, Francozi so jih pozdravljali s strelji iz topov na vojnih ladjah in na obrežnih utrdbah, odgovarjali so jim strelji iz laških ladij, ki so bile istotako kakor francoske vse v zastavah. Francozi

listi ne pripisujejo tem slavnostim nikake politične važnosti. Ruski admiral Birilov je tudi navzoč in je izročil predsedniku najsernejše pozdrave ruskega carja, na to je Loubet naročil admiralu, naj izroči caru najtoplejšo zahvalo.

(Ruski jezik na Angleškem in v Japanu.) Zadnji čas se uče celo na Angleškem ruski jezik angleški častniki, in to jako marljivo. Takšni častniki dobivajo dvojno plačo ter daljši dopust, da odidejo lahko za dalje časa v Rusijo, da se popolnoma priučijo ruščini. Potem pa jih pošljejo v Indijo na severno mejo, da rišejo zemljevide in zbirajo razne podatke. — Tudi Japonci čutijo potrebo, da se uče ruski, ter je nedavno na višji šoli v Tokiju bil imenovan poseben profesor za ruski jezik.

(Vojna v Afriki) Angleški vojni urad je izdal listo izgub v južni Afriki do konca meseca marca: Število mrtvecev znaša že 14.728 mož, (med temi je 694 častnikov). Umevno je, da so v Angliji že zelo siti vojne, ki je požrla že toliko mož in toliko milijonov denarja. Razni listi se bavijo z vprašanjem, kaj je vzrok, da Angleži vkljub svoji moči, ne morejo zmagati maloštevilnih Burov. In listi navajajo te-le vzroke angleških neuspehov: Slaba organizacija vojske, neizvežbano moštvo, nedostatno oskrbovanje, zanikrnost sanitete in nesposobnost generalov. — Burska poveljnika Botha in Dewet sta se združila. Buri so menda ob severni meji Transvaala zakopali mnogo topov, živil in streljiva, kar za došča še za tri leta. Buri so zadnji čas ujeli 100 angleških vojakov.

(Kitajska.) V južni Mandžuriji je bil zadnje dni pred Veliko nočjo večji boj med ruskimi četami in Kitajci. Od Rusov je padel eden stotnik in več vojakov, precej je bilo tudi ranjenih; Kitajci so se morali z velikimi izgubami umakniti. Došlo je poročilo, da je Rusija odstopila od vsakega ugovora z Mandžurijo, ter je ruska vlada razposlala svojim zastopnikom v inozemstvu neko listino z nalogom, da jo priobčijo vladam. V listini pravi ruska vlada, da odstopa zategadelj od ugovora, ker mesto da bi služil v znak prijateljskega mišljenja Rusije za interese Kine, bi mogel sosedni državi povzročiti razne težkoče. Vkljub temu pa ima Rusija Mandžursko še zmiraj v svoji oblasti. Odnosaj je torej brez ugovora isti, kakor da se je sklenil. Nek petersburški list pravi, da bo Rusija spravila svoje čete iz Mandžurije še le tedaj, ko ji bode mogla Kitajska dati popolno jamstvo, da se ne ponove dogodki minolega leta, ter da se na mejah obdrži mir, kar ravno je hotela Rusija, ko je za sedla to pokrajino. — Upornik Tung-Fu-Hsiang je zbral okrog sebe 10000 ustašev, ter koraka proti Kalganu. Kitajski dvor je vsled tega v veliki skrbi; Li-Hung-Čang je dobil tudi menda poročila o revoluciji v Mongolski in v pokrajini Šensi.

Književnost.

(Vstajenje.) Za praznike je izišel 6. zvezek slovečega Tolstoj-vega romana v slovenskem prevodu (99 snopič „Slovanske knjižnice“). Do bitki so še vsi dosedaj izišli snopiči za skupno knjigo v A. Gabrščekovi tiskarni v Gorici.

(Kaj hočemo?) Poslanica slovenski mladini (seveda le študujoči). Tako se zove knjižica, katero je založil gosp. L. Schwentner v Ljubljani, tiskala pa jo je nova tiskarna A. Slatnarjava v Kamniku. Cena 50 v., po pošti 55 v.

(„Socijalizem“.) Izišel je prvi snopič prijavljene dr. J. Krek-ove razprave o socijalizmu. Celo delo bo izhajalo v 10—14 snopičih ter je cena posameznim snopičem 30 v. Izdaja „Slov. kršč. socijalna zveza“, naročnino pa sprejema Luka Smolnikar, stolni vikar v Ljubljani. Delo bo izvršeno v ednem letu.

(Prijatelj hrvaške književnosti) priporočamo naslednje leposlovne liste. I. „Prosvjeta“. Ilustrovani leposlovni list, pri katerem delujejo skoraj vsi hrvaški pisatelji, pesniki in umetniki. „Prosvjeta“ izhaja v veliki osmerki vsakega 1. in 15. v mesecu na 32 straneh z 10—15 slikami. Naročnina po pošti 7 gid. na leto. Naroča se v tiskarni A. Scholz v Zagrebu. Letošnje izdanje je še posebno dragoceno, ker prigaša sloveči Sienkiewicz-ov roman „Križari“ s slikami

II. „Vienac“ je najstarejši hrvaški leposlovni list, ki izhaja vsaki četrtek v tednu v ličnih snopičih po 20 in več strani obsežnih za ceno 14 kron na leto. Izdateljica mu je „Matica Hrvatska“. Tudi pri tem listu so združeni najboljši hrvaški pisatelji in pesniki. — III. „Nada“ leposlovni ilustrovani list izhaja v Sarajevu. Prekrasna ta revija z neobičajno bogatimi ilustracijami in prilogi izhaja dvakrat v mesecu ter stane letno samo 6 gld. Naroča se pri „Zemaljskomu ekonomatu“, Sarajevo. O navedenih treh hrvaških revijah še spregovorimo. Danes opozarjamo le osobito našo mladež na bogastvo hrvaškega leposlovja.

Razne stvari.

(Jubilej razglednice.) Razglednica praznuje letos svoj 25 letni jubilej. Prve razglednice je poslal v svet nemški tiskar Schwarz leta 1876, a že leta 1870 je za čete v francoski vojni izdeloval humoristiške karte. Nemške pošte imajo sedaj na dan opraviti približno z 1.466.838 razglednicami, katerih poštnina znaša 69.010 mark.

(Napredek obrti na Ruskem.) V letu 1899 in 1900 je ruska vlada potrdila pravila sledečih ruskih družb na delnice: 18 kemičnih tovarn s premoženjem 11.300.000 rubljev; naftovih podjetij se je ustanovilo 15 s premoženjem 27.550.000 rubljev; rudniških podjetij se je ustanovilo 19 z glavnico 62.110.000 rubljev. Tovarn za sladkor je bilo ustanovljenih 16 z glavnico 9.150.000 rubljev; tovarn za cement se je ustanovilo 10; tovarn za glinaste izdelke 5 in 4 steklarnice. Iz tega izkaza se razvidi, kako nenavadno hitro raste velika obrt na Ruskem.

(In česa je človeško telo?) Učenjaki so izračunali, da sestoji telo blizu 70 kg težkega človeka iz 44 kg kisika, 7 kg vodika, 172 kg dušika, 08 kg klor, 01 kg fluora, 12 kg ogljika, 0785 kg fosforja, 01 kg žvepla, 175 kg apna, 175 kg kalija, 008 kg natrija, 505 kg magnezija in 0045 kg železa. Vsa navedena množina naštetih snovi pa reprezentuje vrednost 78.000 K. Tako računajo matematiki.

(Vihar tornado) je razdejal kraj Wills Point, Tex., ob Texas in Pacific železnici. Štirinajst hiš in šolo je popolnoma zrušil, veliko več jih je poškodoval, tudi dve tovarni so deloma razdejani. Vihar je bil tako hud, da je dvignil železniški voz iz tira in ga odnesel daleč proč. Škoda se ceni na 75.000 dolarjev. Tudi v državah Kentucky in Arkansas je razsajal tornado. V Conway, Ark., je petnajst hišam odnesel strehe, tri hiše popolnoma zrušil in veliko prodajalnic preplaval. V Pine Prairie, Ark., je vihar vse preobrnil, kar mu je bilo na potu in ubil enega dečka. V Clintonu, Ky., je uničil tornado dvajset malih hiš, v katerih so bila stanovanja črncev, dva izmed njih sta smrtno ranjena. Razdejal je tudi vodovodne rezervarje in odnesel deloma strehe Marvin College. V Hickman, K., je zrušil baptistovsko cerkev.

Kmetom šmarskega okraja.

Prihodnjo nedeljo, t. j. 21. malega travna, vrši se v Šmarju pri Jelšah ustanovni shod „poljedelskega in gospodarskega društva za šmarski okraj“, ustanovitev društva, ki je v vsakem oziru nujno potrebno in važno. Društvo je pravo kmetско društvo in kot tako prvo in in doslej edino svoje vrste na Slovenskem.

Kmetско je društvo. Imamo sicer društva enakega imena, toda ne odgovarjajo koristim slov. kmeta, zaradi in za katerega so ustanovljena. V njih so kmetje postranska stvar.

Gibanje, katero je nastalo med kmeti vsled gospodarskega propadanja pa meri na to, organizirati kmete v posebna društva, iz katere organizacije naj bi se osnovala v Slovencih nova, potrebna kmečka stranka.

Novo maso slovenskega naroda hoče se tedaj vpeljati na politično in gospodarsko bojišče, moč, t. j. oni del našega naroda, katerega se je doslej premalo uvaževalo. Kmet uvideva od dne do dne, da ima mnogo laži-prijateljev, da pa mora do zadnjega propasti, ako se bo še dalje zanašal na njih pomoč. Uvideva, da nima samo dolžnosti napram drugim, ampak tudi napram sebi. Te svoje dolžnosti pa more najlažje izpolnjevati, ako se združi s sebi enakimi, t. j. kmetom ter vzajemno zastopa svoje politične in gospodarske zadeve.

Geslo „kmet kmeta“ ni puhla beseda, mar več ima svoj izvor v dosedanjem kvarnem razvoju kmetijstva. Ako jo hočete uresničiti, združite se, pristopajte k društvu mnogoštevilno. Na dan kmetije! Pokažite svojo voljo, izrazite svoje želje, k temu vas pozivljajo vsi, ki isto vetijo svoje koristi z vašimi.

Loterijske številke.

Trst, dne 6. aprila 1901: 33, 53, 10, 48, 17.
Lino, „ „ „ 21, 52, 15, 64, 6.

(142)

Vabilo

na

redni občni zbor posojilnice v Slov. Bistrici

registrovane zadruga z neomejeno zavezo
v ponedeljek, 22. aprila t. l., ob 2. uri popoldne
v uradni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o letnem računu.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Slučajnosti.

Načelstvo.

Lepa domačija

na Spodnjem Štajarskem, tri četrt ure od postaje Videm, se zaradi družinskih razmer prosto voljno proda Taista obstoji iz več dobrih njiv, travnikov, mladega gozda in s skoro še novo hišico s kletjo, hramom in šupo, vse v najboljšem stanu za majhno vsoto 1600 gld., kateri znesek se pač mora takoj plačati. Resni kupci naj se oglase do 15. majnika t. l. pri lastnici Mariji Pleterski, Rudolfovo.

(143) 4-1

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s povzemanjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1.798“ Gradec, poste restante.

Lep, velik pes

2 leti star, se vsled odpotovanja takoj proda.

Vpraša se naj v Ljubljanski ulici št. 24.

(141) 2-1

Vožne karte in tovarni listi v AMERIKO

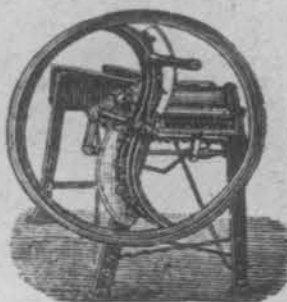
Kralj belgijski poštni parnik.

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijovana od vis. c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje Red Star Linie, Dunaj IV,
Wiennergürtel 20 ali pa
Julij Popper, Südbahnstr. Nr. 2, Innsbruck.

Na debelo. * Na drobno.

Peter Majdič

trgovina z železnino „MERKUR“
Celje, Graške ulice št. 12

Priporoča svoje lahko tekoče slamozeznice najboljših sestavov in sesalke za gnojnico.

Dalje svojo veliko zalogo izdelkov iz kamenščine, kakor cevi za kanalizacije in stranišča, nastavke za dimnike v vsakovrstnih oblikah, cementa, stavbenih in pohištvenih okovov, kuhinjske priprave, štedilnikov in peči od najpreprostejših do najfinejših izpeljave.

Gg. poljedelcem priporočam kot najizdatnejše umetno gnojilo Tomaževo fosfatno moko po tovarniški ceni in poljski mavec za gnojenje detelje.

(2)

Zaloga travniških bran in plugov.

* Slavno občinstvo vabim najljubše, si pri priliki ogledati mojo trgovino in zalogo. *

(112) 12-7

Brzjav.

Kdor želi imeti dobre in solidne žaluzije in rolete, naj se obrne na prvo hrvaško tvornico žaluzij, rolet, lesenih in železnih kapaca i kartonaž G. SKRBIČ, Zagreb, Meduličeva ul. 16.

Za pobarvanje šolskih tabel

priporoča trgovina Dragotin Hribarja v Celju izborni

temni lak

brez leska, po originalni tovarniški ceni kilogram po 3 gld. 80 kr. Eden kilogram tega laka zadostuje za prebarvanje 4-6 tabel. Zunanja naročila izvršujejo se točno

(107)

Proda se

lepo veliko posestvo v Lokovici.

Isto je oddaljeno četrt ure od trga Šostanja in leži na lepem solnčnem kraju, zemlja je dobro obdelana in zelo rodovitna, ravnotako tudi vinograd, kateri da dobro vino.

Celo zemljišče meri okoli 34 oralov in se redi skozi celo leto lahko 10-12 glav goveje živine.

Poslopja in sicer hiša, gospodarsko poslopje, kozolec, kašta, v kateri se spodaj nahajajo kleti in svinjski hlev, so v dobrem stanu.

Premičnine so vsakovrstne pri posestvu in pri vinogradu in se prodajo skupaj s posestvom.

Vse natančnejše se izve pri Mihaelu Cerovšku, posestniku v Šostanju.

Slovenei pozor!

Zahtevajte povsod

nogavice, rokavice,

jopiče in vse vrste

pletenin iz

D. Hribar-jeve tovarne

To domače blago je
trpežno, ceno in se
kosč z vsakim drugim
izdelkom bodisi ka-
tere koli konkurence.

Slovenski trgovci.

Postrežba točna. * Cene nizke.

P. n.
Slavnemu občinstvu ter prečastiti duhovščini najvljudneje naznanjam, da sem pričel
Kleparški obrt

v Celju v Novih ulicah št. 11.

Prevzamem vsa kleparska dela pri cerkvah in pri privatnih poslopih, kakor tudi vsa druga v mojo stroko spadajoča dela ter negotavljam najsolidnejšo izvršitev po nizkih cenah.

Priporočam se v blagohotno naklonjenost in znamenjem z velespoštovanjem

Vencelj Kobau

(124) 3-3

klepar.

Naprodaj

je mlin s 5 tečaji in 4 stopami ter ose zraven spadajoče posestvo. Več pove

(127) 4-4

Jakob Mešič

mlinar in posestnik na Vranskem.

Svoji k svojim!

ANTON KOLENC

trgovec v Celju

v „Narodnem domu“ in „pri kroni“

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo bogato zalogo raznovrstnega špecerijskega blaga

po jako nizkih cenah, kakor tudi vino, na debelo in drobno.

Naznanjam, da kupujem tudi letos, kakor vsako leto vsakovrstne cvetke, rastline in koreninice lepo v senci posušene, da lepo zeleno barvo obdrže, po najvišjih cenah. Kakor: bezgovo gobo, kamilice, tisočrože, malinsko štopo, lipovo cvetje, sploh vse rastline, cvetke in koreninice: tudi kupim vsake vrste deželnih pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž, ječmen, ajdo, proso, konoplje, laneno seme in ržene rožičke. Ob času vsako sadje, vse deželne pridelke po najvišjih cenah. Vzamem tudi še fižol vsake vrste in vsako množino, kakor tudi jajca in kuretin. Kupim tudi suhe gobe, orehe, češplje, hruške, itd., vse po najvišjih cenah.

Nadalje kupujem

predivo, jabolka

fižol, vsake vrste laneno seme itd., itd.

Svoji k svojim!

Istrski teran.

Podpisana zadruga ima v svoji zalogi še ogromno množino istrskega terana, ka terega želi preje, nego nastopi vročina prodati. P. n. g. trgovci in gostilničarji se opozarjajo, da dobe pri večjem naročilu jako izborno vino po zelo ugodni i (110) 6-4 nizki ceni.

Istrska vinarska zadruga

Pulj (Pola, — Itra)

Karol Makovec

pleskarski in slikarski mojster
v Celju

Gledališke ulice šte. 5

se priporoča p. n. občinstvu in pred. duhovščini za izvrševanje vsakovrstnih pleskarskih in slikarskih del, kakor: vse cerkvene, sobne in dekoracijske slikarije, črkoslikarska dela na steklo, les itd.; vsa stavbena in pohištvena pleskarska dela ter imitacije v akovrstnega lesa.

Trgovina oljnatih suhih in raznih drugih barv, firnežev in lakov.

Zaloga vseh pleskarskih in slikar. potrebščin!

Postrežba točna in solidna!

Cene jako nizke!

Brez konkurence! Brez konkurence!

Ceniki in proračuni na zahtevo bre. plačno!

Dežnike

iz klota, volne in svile, ter

solnčnike

za dame, gospode in otroke

priporoča

P. KOSTIČ

v Celju.

(276) 8-2

V Laškem trgu je

naprodaj

hiša št. 67 s posestvom.

Več se izve pri gospe A. Ojsterschež na Laškem.

(108) 5-3

Hiša

v kateri se nahaja kovačnica v Laškem trgu je pod ugodnimi pogoji oddati v najem. Več (135) 3-2 pove Franc Selič, Laški trg.

Pivovarni Žalec in Laški trg

priporočate slavnemu občinstvu in p. n. krčmarjem, svojo izvrstno in povsod priljubljeno

(107) 5-5

marčno, granatno in cesarsko pivo

v sodčkih in steklenicah ter vljudno vabite na mnogoštevilna naročila.

— Solidna in točna postrežba! —

Vsaka gospodinja in mati

se mora blagrovati, katera rabi z ozirom na zdravje, varčnost in dobri okus Kathreiner-Kneippovo sladno kavo (pristno samo v znanih izvirnih zavitkih).